

Περίληψη - Summary

Χριστάκη Δήμητρα-Ασημίνα: «Αφροδίτες των Δρόμων: «Οι Ιαπωνικές Εικόνες και η Επίδρασή τους στους Ιμπρεσιονιστές της Γαλλίας»

Η Ιαπωνία και εν γένει ο πολιτισμός της αποτελεί ένα εξωτικό μέρος για τους Δυτικούς. Βασικός και χαρακτηριστικός τρόπος έκφρασης των αντιλήψεων και της φιλοσοφίας του μυστηριακού αυτού κόσμου αποτέλεσε η ιαπωνική τέχνη, που επέδειξε σημαντικά καλλιτεχνικά επιτεύγματα. Ανάμεσα σε αυτά ήταν και η εμφάνιση των «εικόνων του ρέοντος κόσμου», που χαρακτηρίστηκαν με τον όρο *ουκίγιο-ε* (浮世絵).

Τα ουκίγιο-ε ήταν απόρροια της καθημερινότητας και των ζητημάτων, που απασχόλησαν την ανερχόμενη μικρομεσαία τάξη των Ιαπώνων της περιόδου του Edo (17ος-19ος αιώνας), αναδεικνύοντας σε πρωταγωνιστές το θέατρο, καθώς και τις εταιρίες του Yoshiwara, της επονομαζόμενης *Συνοικίας των Απολαύσεων*, που είχε την έδρα του στην πόλη Έντο, δηλαδή το σημερινό Τόκιο.

Χάρη στις εταιρίες του Yoshiwara στήθηκε μια ολόκληρη επιχείρηση, που προωθούσε μέσω των έργων διασήμων καλλιτεχνών, όπως των Hishikawa Moronobu (1618-1694), Suzuki Harunobu (1725-1770), Kitagawa Utamaro (1753-1806) κ.α., τις εκδιδόμενες γυναίκες, αλλά και τις υψηλόβαθμες γκέισες (芸者) και οϊράν (花魁), τους οίκους των απολαύσεων, τα καταστήματα τσαγιού και την μόδα των ενδυμάτων. Οι εικόνες των όμορφων γυναικών, που χαρακτηρίστηκαν από τους Ευρωπαίους ως οι *Αφροδίτες των Δρόμων* και είναι σήμερα γνωστές με τον όρο *bijin-ga* (美人画), παρουσίασαν μια εξιδανικευμένη και ουτοπική κατάσταση, που διέφερε ριζικά από την εξαθλιωτική ζωή των πραγματικών εταίρων, οι οποίες ζούσαν περικυκλωμένες από τα τείχη του Yoshiwara σαν φυλακισμένες.

Μετά τα μέσα του 19ου αιώνα, που η παρακμή των *bijin-ga* στην Ιαπωνία ήταν πλέον αισθητή, σε ένα άλλο μέρος και συγκεκριμένα στην Γαλλία, τα ουκίγιο-ε με τις απόψεις του βουνού Φούτζι του Katsushika Hokusai (1760-1849), τα τοπία του Utagawa Hiroshige (1797-1858), αλλά και τα έργα που απεικόνιζαν τις όμορφες Γιαπωνέζες εταιρίες, έτυχαν ευρείας αναγνώρισης και αποδοχής.

Η διάδοση των ιαπωνικών έργων επηρέασε τους Ευρωπαίους και ιδίως τους Γάλλους, όχι μόνο στον καλλιτεχνικό τομέα, αλλά και στον τρόπο ζωής τους. Η υιοθέτηση των ιαπωνικών συνηθειών με αξιομνημόνευτη ταχύτητα και η εισαγωγή χαρακτηριστικών αντικειμένων της Άπω Ανατολής στην καθημερινότητά τους, όπως ήταν τα κιμονό και οι βεντάλιες, οδήγησαν σε ένα είδος μανίας, που είναι γνωστό με τον όρο *ιαπωνισμός*.

Με τον τρόπο αυτό, όμως, και με την βοήθεια των ουκίγιο-ε και ειδικότερα των *bijin-ga*, δημιουργείται για δεύτερη φορά μία εμπορική «βιομηχανία», τώρα στο χώρο της Ευρώπης, η οποία βρίσκεται στον ιαπωνισμό το έναυσμα για την καλλιτεχνική της αναζωογόνηση.

Πρωταγωνιστές στην υιοθέτηση στοιχείων από την ιαπωνική τέχνη, όχι με στείρο μιμητισμό αλλά με δημιουργική ματιά, δεν θα μπορούσαν να είναι άλλοι από τους ιμπρεσιονιστές ζωγράφους. Όσον αφορά τις εικόνες των όμορφων γυναικών της Ιαπωνίας, εκείνοι που επηρεάστηκαν περισσότερο και τις προσάρμοσαν καθένας βάσει της δικής του οπτικής και των προσωπικών κριτηρίων, ήταν οι Édouard Manet (1832-1883), Claude Monet (1840-1926), Edgar Degas (1834-1917) και Mary Cassatt (1844-1926).

Σε κάθε περίπτωση, οι *Αφροδίτες των Δρόμων* επηρέασαν τα καλλιτεχνικά δρώμενα τόσο στην Ιαπωνία, επί περίπου δύο αιώνες, όσο και στην Γαλλία, συνδέοντας, έτσι, την Ανατολή με τη Δύση. Γύρω από το πρόσωπό τους, δημιουργήθηκαν μύθοι και ιστορίες, ενώ εγέρθηκαν θέματα προς συζήτηση, όπως είναι η ομορφιά, η μόδα, η κοινωνική και εμπορική εκμετάλλευση και η πορνεία.

Christaki Dimitra-Asimina: «*Aphrodites of the Streets: Japanese Images and their Effect on the Impressionists of France*»

Japan and its culture in general is an exotic place for Westerners. The basic and characteristic way of expressing the perceptions and philosophy of this mysterious world was the Japanese art, which demonstrated significant artistic achievements. Among them was the emergence of "images of the floating world", which were characterized by the term *ukiyo-e*(浮世絵).

Ukiyo-e was the result of everyday life and issues, which occupied the rising middle class of the Japanese of the Edo period (17th-19th century), highlighting as protagonists the theatre, as well as the courtesans of Yoshiwara, the so-called *Delights District*, which was headquartered in Edo, the current Tokyo.

Thanks to the courtesans of Yoshiwara an entire business was erected, which promoted through the artworks of famous artists, such as Hishikawa Moronobu (1618-1694), Suzuki Harunobu (1725-1770), Kitagawa Utamaro (1753-1806) etc., women prostitutes, but also high-ranking geisha(芸者) and oiran(花魁), delights houses, tea shops and clothing fashion. The images of beautiful women, characterized by Europeans as the *Aphrodites of the Streets* which are today known by the term *bijin-ga*(美人画), presented an idealized and utopian situation, which differed radically from the impoverished life of the real courtesans, who lived surrounded by the walls of Yoshiwara as prisoners.

After the middle of the 19th century, when the decline of the *bijin-ga* in Japan was now noticeable, in another place, namely in France, the *ukiyo-e* with the views of Mount Fuji of Katsushika Hokusai (1760-1849), the landscapes of Utagawa Hiroshige (1797-1858), as well as the artworks depicting the beautiful Japanese women courtesans, received widespread recognition and acceptance.

The dissemination of Japanese artworks influenced Europeans, especially the French, not only in the artistic sector, but in their lifestyle as

well. The adoption of Japanese habits with memorable speed and the introduction of characteristic objects of the Far East in their daily lives, as were the kimono and the fans, led to a kind of mania, which is known by the term *japonisme*.

In this way, however, and with the help of the ukiyo-e and especially of the *bijin-ga*, a commercial "industry" is created for a second time, now in the area of Europe, which finds in *japonisme* the impetus for its artistic rejuvenation.

Protagonists in the adoption of elements from Japanese art, not with sterile mimetism but with a creative look, could not be other than the impressionist painters. As for the images of the beautiful women of Japan, those who were most affected and customized them on the basis of their own perspective and personal criteria, were Édouard Manet (1832-1883), Claude Monet (1840-1926), Edgar Degas (1834-1917) and Mary Cassatt (1844-1926).

In any case, the *Aphrodites of the Streets* influenced the artistic events in Japan, for about two centuries, as well as in France, thus, connecting, the East with the West. Around their face, myths and stories were created, while subjects for discussion were raised, such as beauty, fashion, social and commercial exploitation and prostitution.